

ETNOLOGOM V SLOVO

V letu 2024 so nas zapustili kolegici in kolega, ki so močno zaznamovali slovensko etnologijo.

Majda Fister (1939–2024) je bila dolgoletna članica Slovenskega etnološkega društva, etnologinja z dušo in s srcem, kot je ob njeni 70-letnici zapisala častna članica SED Helena Ložar Podlogar. Za izdajanje *Glasnika SED* je leta 1994 prejela Murkovo listino. Etnologijo je zaznamovala predvsem z raziskavami na Koroškem.

Dušan Strgar (1959–2024) je bil zaposlen na Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije, območna enota Novo mesto. Posvečal se je konservatorskim obnovam bogate in raznovrstne etnološke dediščine, ki zdaj, tudi na podlagi njegovih znanj, bogati naš prostor. O delu slovenskih etnologov konservatorjev je pogosto pisal za *Glasnik SED*.

Mira Omerzel - Mirit (1956–2024) je bila etnomuzikologinja, katere raziskave so bile posvečene zlasti ljudskim glasbilom in pesmim, zvočni identiteti slovenstva, vplivu zvoka na človeka in odnosu med človekom in živaljo. V letih 1993–1995 je bila predsednica Slovenskega etnološkega društva.

Ohranili jih bomo v trajnem spominu.

Majda Fister je druga z desne. Dokumentacija SEM.

Dušan Strgar. Arhiv ZVKDS, OE Novo mesto.

Mira Omerzel. Dokumentacija SEM.

Člani SED v Doroslovu (foto: Ivanka Počkar, 6. 10. 2024).

Sombor (foto: Ivanka Počkar, 6. 10. 2024).

STROKOVNA EKSURZIJA SED V VOJVODINO Sombor, Subotica, Vršac in Novi Sad, 6.–9. oktober 2023

V času burnih migracijskih tokov in ob mnogih perečih globalnih izzivih sodobne družbe so naše vezi in medsebojna poznavanja še toliko pomembnejša, je sporočalo vabilo Slovenskega etnološkega društva, ki je med 6. in 9. septembrom 2023 organiziralo štiridnevno ekskurzijo k slovenskim skupnostim v Vojvodini. Tako se je skupina 35 potnikov, večinoma članov SED, odpravila v Sombor, Subotico, Vršac in Novi Sad, kjer smo spoznavali kulturno delovanje slovenskih društev ter se pogovarjali o dopolnilnem pouku slovenščine, o težavah in izzivih društev pa tudi o njihovih načrtih. Hkrati smo slišali pretresljive zgodbe posameznikov in njihovih družin o težkih zgodovinskih okoliščinah, ki so botrovale prisilnemu izseljevanju med drugo svetovno vojno ali priseljevanju po njej. Slovenci v Srbiji so sicer organizirani v 16 slovenskih društev, ki so se formalno vzpostavila šele po osamosvojitvi Slovenije leta 1991. Večina je širše prepoznavna po aktivnem združevanju tam živečih Slovencev in njihovih potomcev ter po svojem kulturnem delovanju.

Na pot smo se odpravili v zgodnjih jutranjih urah, neprepani, a dobro razpoloženi. Po nekaj težavah na meji smo se uspešno pripeljali do našega prvega cilja, značilne panonske vasi Doroslovo, kjer smo si ob imenitnem strokovnem vodenju srbske kolegice ogledali etnološko značilno hišo z manjšim muzejem. Pot smo nadaljevali do prelepega Somborja, obraslega z visokimi in bogatimi krošnjami dreves, si ogledali staro mestno jedro z značilno panonsko arhitekturo in se sprehodili skozi cvetlično tržnico. Pot smo nadaljevali

proti bližnji Subotici, kjer smo se ob večerji srečali s člani Društva Slovencev Triglav Subotica in se v značilni lokalni gostilni – ob pozdravnih nagovorih in obilni večerji, začinjeno z lokalno glasbo – družili pozno v noč.

Naslednje jutro in dopoldne smo preživeli v čudoviti dvorani Gimnazije Svetozar Marković, kjer je potekal strokovni mednarodni posvet o prepletanju elementov kulturnih dediščin z naslovom *Materialni in nematerialni elementi rokodelstva*. Po uvodnem glasbeno-kulturnem programu in pozdravnih nagovorih predstavnikov gostiteljev in gostov – predsednika Društva Slovencev Triglav Igorja Raceta, predsednice in podpredsednice SED Tanje Rožembergar in Alenke Černelič Krošelj – se je zvrstil niz zanimivih referatov o življenju skupnosti in rokodelskih aktivnostih. Rut Zlobec je predstavila raziskovanje slovenske rokodelske tradicije pri dopolnilnem pouku slovenščine, Mirjana in Edvard Kirbus, člana Društva Slovencev Triglav Subotica, pa slamarsko delavnico, ki jo prav tako izvajajo pri omenjenem pouku. Sledil je sklop o nesnovni kulturni dediščini in rokodelskih praksah, v katerem je Tanja Rožembergar opisala seznam rokodelskih panog, Alenka Černelič Krošelj in Polona Rigler Grm pa vlogo regionalnih muzejev. Barbara Ivančič Kutin je predstavila zbiranje pripovednega izročila med Slovenci in njihovimi potomci v Srbiji za zbirko Glasovi.

Po posvetu, ki se je zaključil s čustvenim petjem prisotnih, so se izoblikovale pobude, predlogi in želje po prihodnjem sodelovanju. Sledil je voden ogled mestnega jedra Subotice,

* Barbara Ivančič Kutin, dr. literarnih ved, znanstvena sodelavka, docentka, ZRC SAZU, Inštitut za slovensko narodopisje; barbara.ivancic@zrc-sazu.si.

** Zora Slivnik Pavlin, univ. dipl. etnologinja in prof. slovenskega jezika s književnostjo, vodja Delovne skupine za strokovne sestanke in ekskurzije pri SED; zora.slivnik@gmail.com.